

Som det nu är behöver många kvinnor gå långa sträckor för att komma till en klinik. Risken är att många undviker att söka vård, bland annat på grund av bristande säkerhet utefter vägarna.”

Shakila Bidar, rektor på den nyöppnade skolan för sjuksköterskor

Utbildning för sjuksköterskor ska öka tillgången på hälsovård för Afghanistanens kvinnor.

”Människor i min by behöver vård”

Som ett led i att förbättra hälsovården på landsbygden och öka tillgången till hälsovård för kvinnor har Svenska Afghanistankommittén, i samarbete med Norska Afghanistankommittén, startat en sjuksköterskeutbildning i Metherlam, i Laghmanprovinsen, öster om Kabul. Afghanistan-nytt har besökt den nya skolan och talat med rektorn och en av eleverna.

Text & bild | Anders Rosén

Det pågår undervisning i hygien. Eleverna är uppställda i två perfekta led. De är klädda i ljusrosa. I mitten står läraren Fawzia Malikzai och övervakar övningen.

Flickorna går i tur och ordning fram till en behållare med varmt vatten och visar noggrant hur händerna ska tvättas på rätt sätt. Hygienens betydelse kan inte nog påminnas.

Lika skinande rent som elevernas händer är det också på skolans rektor, Shakila Bidars nyrenoverade kontor. Det glänser om de mörka kontorsmöblerna.

Rektorn sträcker på sig av stolthet när

hon berättar om den nya utbildningen. Den är lokalt baserad till Laghmanprovinsen och eleverna är uttagna i samråd med de lokala byråden i kvinnornas hembyar. Efter avslutad utbildning reser de hem för att arbeta på kliniker i närheten av sina hem.

Inspireras av barnmorskeskolor

Sjuksköterskeutbildningen liknar de tre barnmorskeutbildningar som SAK har drivit under ett par år i tre provinser. Barnmorskeutbildningarna har beskrivits som en succé. Därför startades en liknande utbildning för sjuksköterskor.

– Det finns ett oerhört behov av sjukvård i vår provins, framför allt för kvinnor, berättar Shakila Bidar. Vi måste få ut kompetent personal närmare patienterna. Som det nu är behöver många kvinnor gå långa sträckor för att komma till en klinik. Risken är att många undviker att söka vård, bland annat på grund av bristande säkerhet utefter vägarna.

Enligt rektorn var det Afghanistans hälsominister som förde fram tanken om en utbildning och som drivit på för att få den till stånd. Hon menar att behovet är stort. Det skulle behövas minst 60 sjuksköterskor omedelbart.

Skolan är helt ny och lika rent som det är i lektionssalarna, lika dammig är det på gatan utanför. Det är trängsel och vimmel. Frukt säljs från enkla skjul under presenningar till kvinnor i slitna blå burkor. Bilar, hästar och åsnor tar sig upp för backen på den smala grusvägen. Strax in-

Läraren Fawzia Malikzai (i brunt) övar på en docka tillsammans med sina adepter.

till ligger det stora provinssjukhuset, som också drivs av SAK.

Väl innanför skolans port får besökarna ta av sig skorna. I ett enkelt köksutrymme förbereder två kockar dagens lunch. I ett dagis tas både personalens och elevernas barn om hand. I en splitterny datasal erbjuds digital hjälp i undervisningen.

Medan jag talat med rektorn har eleverna avslutat sin lektion i hygien. I stället genomför de en övning i hur man tar blodtryck. Övningsobjektet är en docka av en mansperson som ligger perfekt nerbäddad i sjukhusmiljö.

Viljan att lära sig är stor

Eleverna trängs runt Fawzia Malikzai, som åter leder lektionen. Alla vill se så bra som möjligt och ta del av minsta detalj av Fawzias kunskaper. Det går inte att ta miste på de unga kvinnornas entusiasm, intresse och beundran för sin lärare.

Fawsia Malikzai är uppvuxen i Jalalabad och har trots sina 23 år redan jobbat sex år på provinssjukhuset i Mehtarlam. Det råder inga tvivel om att hon är en sällsynt positiv kraft.

– Det var bra på sjukhuset, men jag är gladare nu, säger Fawzia Malikzai och ler med hela ansiktet. Det är väldigt viktigt vilket intryck man ger, att vara glad. Jag är en bättre lärare om jag är på bra humör och eleverna blir bättre sjuksköterskor om de är glada. Om jag är en bra lärare, kommer patienterna i slutändan att få bättre vård. Vad jag har sett hittills av eleverna är de väldigt duktiga och ambitiösa. Men det är en stor omställning för dem, att flytta från sina familjer och bo här i två år. De kan inte komma hem så ofta eftersom vi har undervisning sex timmar om dagen, sex dagar i veckan.

Hemlängtan inget hinder

En av eleverna är Nahid Hamdard, 20 år,

från Alizandistriktet. Till det yttre är hon liten och späd, men rösten är bestämd och det råder inga tvivel om vad hon vill.

– Det är klart att jag längtar hem ibland, säger Nahid Hamdard. Men jag trivs här. Personalen lär mig hur jag ska uppträda och jag får en bra uppfostran. Jag har till hundra procent bestämt mig för att bli en bra sjuksköterska. Människor i min by behöver vård och väntar på mig. De frågar ofta efter mig och undrar när jag kommer tillbaka efter utbildningen. Jag vill hjälpa mitt folk.

• Vad tycker du är bäst med utbildningen?

– Jag är mest intresserad av anatomi. Det är spännande med muskler och hur allt i kroppen hänger ihop. Sedan tycker jag om att både teori och praktik blandas på ett så bra sätt. Vi får praktisera på sjukhuset intill och använda våra kunskaper från skolan. Det är bra. Hittills har skolan gett mig vad jag tror att jag behöver. •